

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2
0
2
4

No 3

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Elektron nashr. 796 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 30-martda ruxsat etildi.

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Экологические и альтернативные заполнители для бетона в условиях Узбекистана.....	10
Акрамов Хуснитдин Ахрарович, Тохиров Жалолиддин Очилович, Самадов Хомид Самандарович	
Investition marketingni rivojlantirish asosida mintaqa investitsiya jozibadorligini oshirish	16
Ahmedov Alim Babaniyazovich	
O'zbekistonda yashil budjetlashtirish, energiya samaradorligi va issiqxona gazlari emissiyasi.....	22
Pulatov Dilshod Haqberdiyevich, Qulliyev Ulug'bek Mirzayevich, Mamanov Alisher	
Development of the Digital Economy as a Trigger of the Economic Growth of the New Uzbekistan.....	28
Luiza Sayfullovna Makhmutkhodjaeva, Umarova Shahnoza Akbarovna	
Oliy o'quv yurtlarida matematik statistikani o'qitishning xususiyatlari.....	34
Shamsiyev Damin Najmiddinovich, Aymatova Farida Xo'razovna	
Turizm tadbirkorlikning o'ziga xos xususiyatlari	37
Mardonova Dilafruz Kosimovna	
Oziq-ovqat xavfsizligi ta'minoti: O'zbekistonda mayonez importini notarif tartibga solish va ichki ishlab chiqarishni rivojlantirish istiqbollari.....	41
Muratova Shohista Nimatullayevna, Nomozov Azizbek Xayrulla o'g'li	
Mamalakatimizga xorijiy investitsiyalarni jalb etishda qimmatli qog'ozlar bozorining o'rni va roli	46
Akramov Azamat Ramziddinovich	
Mamlakatning iqtisodiy va ekologik rivojlanishida elektromobil sanoatini rivojlantirishning ahamiyati	53
Iminov Mahmudjon Azimjon o'g'li	
Hududiy eksport salohiyatini oshirishning marketing strategiyasi.....	60
Jiyamuratov Rustam Nuridinovich	
Turistik kompaniyalar moliyaviy barqarorligini baholash usullarini takomillashtirish kompaniya moliyaviy barqarorligini ta'minlashning muhim mezonini.....	65
Jo'rayev Behzod Nuraliyevich	
Iste'molchilarni xulq-atvori modellari asosida marketing strategiyalarini shakllantirish.....	70
Kutbitdinova Moxigul Inoyatovna	
Hisob siyosati va unda biologik aktivlar hisobini yoritib berish tartibini takomillashtirish	75
Mirzayeva Nargiza Batirovna	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda investitsiyalarning o'rni.....	80
Otajonova Charosxon Polvonquli qizi	
Innovatsion menejment va raqamli transformatsiyalarni joriy etishning metodologik asoslari.....	84
Quldoshev Asliddin Tursunovich	
Strategik boshqaruvda xususiy kapital samaradorligini baholash.....	89
Nasriyeva Zebiniso A'zam kizi, Mavlyanova Dilobar Maxkamovna	
Mintaqalarni innovatsion rivojlantirish istiqbollari tashkiliy tuzilmalarini takomillashtirishni boshqarish yo'llari	100
Xodjamuratova Gulbaxar Yuldashevna	
Meva-sabzavot eksporti barqarorligini ta'minlashning ekonometrik tahlili	105
Shamsiyeva Feruza Muratxodjayevna	
Зарубежный опыт активизации экономической активности домохозяйств.....	111
Бердиев Гайрат Ибрагимович, Маликова Севинч Телман кизи, Люсиков Артемий Александрович	
The Impact of Foreign Direct Investment on Economic Growth: A Case Study of Uzbekistan.....	116
Abdulla Ibragimov, Keldiyorov Shakhriyor Ilyos O'g'li	

Mintaqada sanoat ishlab chiqarish rivojlanishining kambag'allikni qisqartirishdagi ahamiyati	121
Abdullayev Habibullo Asadulla o'g'li	
Global iqtisodiyot sharoitida islom moliyasi mezon va tartiblarini joriy etishdagi muammolar va yechimlar	125
Abduvosidova Gulandom Abdurashid qizi	
Amerika Qo'shma Shtatlari tajribasida biznes subyektlarini toifalarga ajratish amaliyotining xususiyatlari	131
Akobirova Nodira Najmiddin qizi	
O'zbekiston Respublikasida qishloq xo'jaligini innovatsion rivojlanish yo'llari	135
Axmedova Nafisa Amirddin qizi	
Strategic directions of integration of Uzbekistan into the international hospitality industry	140
Bekmurodova Laylo Tursunmamatovna	
Surxondaryo viloyatida parrandachilikni rivojlantirish ko'rsatkichlarini prognozlash va modelashtirish	144
Bobomuratov Imomqul Islamovich	
Mamlakatimizda chorvachilik mahsulotlarini yetishtirishning hozirgi holati va uning tahlili	149
Talipova Dilfuza Nabiyeвна	
Agrar soha korxonalarining moliyaviy qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish	154
Erkinxojiyev Ismoiljon Ikromjon o'g'li	
Analysis of the Influence of Macroeconomic Indicators on State Budget Tax Revenue	158
Meyliev O. R., Gofurova K.	
Mahalliy budjet xarajatlarini hududlar ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga ta'siri	166
Hazratqulov Shahboz Boboqul o'g'li	
Influence of Digital Technologies on Economic Growth of the Republic of Uzbekistan	170
Igamberdiyeva Kunduz Ergashevna	
Transmilliy kompaniyalarning tashqi bozorlar uchun marketing strategiyalari va marketing tadqiqotlarini o'tkazish amaliyoti	174
Jo'rayeva Zilola Turobovna, Saidova Dilnozaxon Odiljon qizi	
Tijorat banklari tomonidan investitsiya loyihalarini moliyalashni rivojlantirish imkoniyatlari	178
Kamilova Iroda Xusniddinovna	
Korxonalarda inqirozga qarshi moliyaviy boshqaruv tizimini takomillashtirish	183
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
Tijorat banklari faoliyatida onlayn tizimlarining tutgan o'rni va ularning rivojlanishi	188
Raxmataliyev Muzaffar Eshdavatovich	
Aholi farovonligini oshirishda tadbirkorlik faoliyatining ta'sirini baholashning nazariy asoslari	194
Fayziyeva Dilsuz Bahodirovna	
O'zbekiston Respublikasini "yashil" iqtisodiyotga o'tish samaradorligini oshirish	200
Mirzayev Bexruz Abdulla o'g'li	
Andijon viloyatida kambag'allik darajasini qisqarishiga ta'sir etuvchi ko'rsatkichlar	214
Musaeva Ziyoda Allayarovna	
O'zbekiston Respublikasi qishloq xo'jaligi eksportida marketing muammolari	218
Musyeva Shoirazimovna, Agzamov Avazxon Talgatovich	
Respublikamizda parranda bosh sonining hozirgi holati va uning istiqbollari	223
Akramova Nargiza Axrorovna	
Menejmentda ishbilarmonlik kommunikatsiyalaridan foydalanishda optimal strategiyalarini qo'llash shart-sharoitlari	227
Narzullayeva Gulchehra Salimovna, Shadiyeva Madina Djaloliddin qizi	
Raqamlashtirish sharoitida innovatsion faoliyatning o'ziga xos xususiyatlari	231
Nazarova Latofat Toirjon qizi	
O'zbekistonda masofaviy bank xizmatlarini rivojlantirishdagi muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari	235
Nurmuxammedov Matlab Yunusovich	

Davlat aktivlarini samarali boshqarish hamda nazorat qilishni takomillashtirish.....	240
Mirzayev O., Nazarov G'ayrat Olim o'g'li	
Talabalarning oilali bo'lishiga ta'sir etuvchi omillarga iqtisodiy baholashda yangicha yondashuv.....	246
O. U. Shomurodov, Z. U. Uroqov, A. T. Ablahatov, A. A. Suyarov, J. S. Urazov	
Methodological Aspects for Branding in Private Schools.....	251
Odilova Sitora Sayfitdin qizi	
Совершенствование процедуры оценки эффективности и результативности расходов государственного сектора.....	256
Олимов Элёр Фазлиддин угли, Искандаров Суннатилло Бахриддин угли	
Logistika xizmatlari samaradorligini oshirishda blokcheyn texnologiyalardan foydalanish	261
Rajabov Orzujon Mamasoliyevich	
Markaziy Osiyoda energetika bozorini rivojlantirishning kelgusi istiqboli va imkoniyatlari.....	267
Saidov Mash'al Samadovich, Umarova Irodaxon Nuraliyevna	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda sug'urta bozorining innovatsion usullaridan foydalanishning konseptual asoslari	275
Narzullayeva Gulchehra Salimovna, Saidova Dilnozaxon Odiljon qizi	
Oliy ta'limda boshqaruv strategiyalari va ularni amalga oshirish mexanizmi.....	279
Saidqulova Firuza Farmonovna	
Jismoniy shaxslardan olinadigan daromadlarini soliqqa tortishning o'ziga xos xususiyatlari	283
Salimov Sherzod Baxtiyorovich	
O'zbekiston Respublikasidagi mavjud suv resurslarining iqtisodiy holati tahlili	288
Shanazarova Gulyora Baxtiyarovna	
Tijorat banklari kredit risklarini kamaytirish yo'llari.....	294
Tulkinova Maftuna Anvarbek qizi	
The use of Intellectual Systems in the Improvement of the Educational Process Management System in Higher Educational Institutions	303
Umarova Dilfuza Rakhmatilla qizi	
Oliy ta'lim tizimida yangi iqtisodiy mexanizmlarni shakllantirish.....	307
Xakimov Dilshodjon Rahmonaliyevich	
Global iqtisodiy sharoitida moliyaviy hisobotlar auditida muhimliklarni baholashni xalqaro standartlar asosida takomillashtirish	311
Xasanova Nasiba Tolliboy qizi	
Qurilish materiallari sanoatida innovatsion klasterlarni tashkil etish istiqbollari.....	314
Yuldasheva Kamola Miraliyevna	
Oliy ta'lim muassasalarida gibril bulut xizmat modelini qo'llash mexanizmini ishlab chiqish	319
Zaripov Bahodir Bobomurod o'g'li	
Роль инвестиций в системе железнодорожного транспорта в Республике Узбекистан	325
Акбарова Лайло Упашевна	
Gidrotexnik inshootlar betonlarini samaradorligini tahlil qilish va oshirish natijalari.....	330
Asqarov B. A., Karimov M. U., Xolmirzayev S.T., Obidjonov J. T.	
Maxsus iqtisodiy zonalar hududiga jalb etilgan investitsiyalar to'g'risida	334
Davlayev G'olib Ashurovich	
Yangi xizmat turi xizmatlar sohasini innovatsion boshqarishning metodologiyasi	337
Djurayeva Dilnoza Davron qizi	
Mintaqalar innovatsion salohiyatini baholashning uslubiy yondashuvlari.....	343
J. A. Ismatullayev, D. X. O'rinov	
Milliy qayta sug'urtalovchilarning xalqaro sug'urta bozoriga kirib borishi va kutilayotgan xavf-xatarlar	348
Jorabayev Jasur Abduraxmanovich	

Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari asosida tovarlar auditi natijalarini auditorlik hisobotida aks ettirish tartibi	354
Ibragimov M. M., Ergashev O. F.	
Turistik destinatsiyalarni tashkil etish va rivojlantirishning xorijiy tajribalari	358
Karimov Anvar Aktam o'g'li	
Jismoniy shaxslarning mol-mulk va yer soliqlarini hisoblash va undirish samaradorligini oshirish yo'llari.....	362
Qurbonov Muxiddin Abdullayevich	
Iqtisodiy xavfsizlikning institutsional tizimini tadqiq etishga uslubiy yondashuvlar.....	367
Mamatov Axmetjon Atajanovich, Allaberganov Zakir Gayibovich	
Davlatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashning nazariy jihatlarini	373
Mamatov Mamajan Axmadjonovich	
Paxta-to'qimachilik klasterlari eksport faoliyatini rivojlantirishning xorij tajribasi.....	380
Mansurov Saidxo'ja Kamalovich	
Korxonalar raqobatbardoshligini oshirish muammolari va dolzarb vazifalari	386
Musyeva Shoiraz Azimovna	
Устойчивый и инклюзивный рост: взаимосвязь экономического прогресса с социальным равенством и экологическим управлением	390
Нодирбек Холбаев	
Mintaqalarni investitsion jozibadorligini taraqqiyot strategiyasiga ta'sirini statistik baholash.....	396
Nuriddinov Zufar Akbarovich	
Финансирование каракулеводства: преодоление финансовых вызовов в пустынных регионах Узбекистана	402
Нуриллаев Жамолиддин Ярашевич	
O'zbekiston investitsiya muhitini yanada yaxshilash va uning jozibadorligini oshirish.....	408
Oybek Elmuratov	
Intellectual mulkning iqtisodiy mazmuni va tarixiy rivojlanish bosqichlari	411
Maxmudova Nargiza Davlyat qizi	
Implementation and use of Digital Technologies in Logistics Abstract.....	416
Kushakova Mamura, Koshakova Mukhlisa Surat qizi	
Innovatsion iqtisodiyot tushunchasining mazmun mohiyati	421
Abduqaxorov Bekzod O'tkir o'g'li	
Raqamlashtirish iqtisodiy o'sish va raqobatbardoshligini oshirish omili sifatida.....	426
Mamajonova Durdonahon Mamaruzi qizi	
O'zbekistonda tashqi savdoni notarif usullar orqali tartibga solishning mamlakat iqtisodiyotiga ta'siri.....	431
Norqobilov Akobir Iso o'g'li	
Инновационные методы переработки горных отходов для экологической устойчивости в Узбекистане	437
Аскарлов Бахтиер Аскарлов, Собирова Мукаддас Хамидуллаева	
Опыт зарубежных стран по стимулированию производства сельскохозяйственной продукции и перспективы внедрения в Узбекистан.....	442
Холиков Сулаймон Уткир угли	
Xo'jalik yurituvchi subyektlarda strategik boshqaruv hisobini tashkil qilishning uslubiy jihatlarini.....	447
Pardayeva Shahnoza Abdinabiyevna	
O'zbekiston Respublikasida kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatini moliyalashtirishni statistik tahlili.....	452
Sayfullayev Siddik Nosirovich	
Sug'urta tashkilotining innovatsion risklarini baholash.....	457
Sattorov Shoxrux Maxmudjon o'g'li	

Kapital bozori rivojlanishining zamonaviy tendensiyalari	462
Turdiyeva Uzayda Omirbayevna	
Адаптивный искусственный интеллект в управлении человеческими ресурсами	469
Хайдарова Малика Шокирджановна	
Oliy ta'lim muassasalarida moliyaviy mablag'lardan samarali foydalanishga xizmat qiluvchi zamonaviy va istiqbolga mo'ljallangan huquqiy asoslarning yaratilganligi to'g'risida	478
Xayriddinov Shuxrat Botirovich	
Investitsiya loyihalariga ta'sir qiluvchi risklarni sifat jihatdan baholash usullarining o'ziga xos xususiyatlari	482
Shaislamova Nargiza Kabilovna	
Tijorat banklari tomonidan investitsion loyihalarni kreditlash tartib va ularni takomillashtirish yo'llari	491
Yunusova Ozoda Anvarjon qizi	
Hududlar iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda soliq salohiyatini oshirishning nazariy jihatlarini	498
E. N. Raximov	
Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobot tuzishning zarurligi	504
Avazov Ilxom Ravshanovich	
Inson resurslarini boshqarishning innovatsion usullarini joriy etish vositalarini ishlab chiqish	509
Djuraeva Guzal Shavkatovna	
Agrar soha korxonalarining moliyaviy qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish	513
Erkinxojiev Ismoiljon Ikromjon o'g'li	
Korporativ qimmatli qog'ozlar asosida korxonalarni moliyalashtirishning ilg'or xorij tajribalari	517
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
The impact of corporate governance on firm performance and financial stability	524
Muhammadyor Yunusov	
Mintaqalarda kamg'allik darajasini pasaytirish va xorij tajribasidan foydalanish yo'llari	537
Musulmonova Shahlo Nasriddinovna	
Makroiqtisodiy barqarorlikni mustahkamlash soliq ma'muriyatchiligini samarali tashkil etish yo'llari	541
Mutalova Dilorom Maxamadjanovna, Kenjaboyeva Nigina	
Iqtisodiy savodxonlik hamda tadbirkorlik qobiliyati o'rtasidagi to'g'ri nisbatdagi bog'liqlik munosabatining fundamental asoslari	544
Tuxtayeva Muyassar Shovkat qizi	
Korxonalarning bankrotlik riskini baholashning xalqaro modellari	550
Umarova Hulkar Umidulloyevna	
O'zbekistonda korxona boshqaruvida kadrlar salohiyatidan foydalanish amaliyotini rivojlantirishning xorij tajribasi	555
Do'stova Aziza Qahramonovna	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida boshqaruv tizimining xususiyatlari	559
Iroda Majidova	
Ziyorat turizmini rivojlantirishning muhim xususiyatlari	565
Mirzayev Qulmamat Jonuzoqovich, Shukurov Tohirjon Izzatullo o'g'li	
Qandolat mahsulotlari bozorida marketing tadqiqotlarini asosiy yo'nalishlari	569
Tuychiyeva Vasila Faxriddin qizi	
“Зелёная экономика” как фактор повышения экономического роста страны	573
Тураева Адиба Икрамовна	
Oilada sarf-xarajatlar samarasiga erishishning muhimligi	580
Xasanov Rustam Rabimovich	
Aholi farovonlik darajasidagi farqlarni tartiblash yo'nalishlari	583
Xasanov Rustam Rabimovich, Turdiyev Zoxidjon Rustamovich	

Совершенствование оценки стоимости объектов недвижимости в Узбекистане на основе зарубежного опыта.....	588
Хомитов К. З., Халилова Л. Ш.	
Mamlakatimizda qishloq xo'jaligida kooperatsiya munosabatlarini rivojlantirishda xorij tajribalaridan foydalanishning ahamiyati.....	594
Choriyeva Nigina Kaxramonovna	
Davlat xaridlari tizimini takomillashtirish yo'llari	598
Alimbayeva Sevara Alimbayevna	
Yengil sanoatni rivojlanishida Germaniya tajribasi.....	601
F. Jumaniyazova, G'ulomov Ibroxim Rustam o'g'li	
The efficiency of usage of Islamic finance instruments in security market.....	607
Khasanov Umarbek Begmat ugli	
Tadbirkorlik subyektlari eksportini rivojlantirishda raqamli platformalardan foydalanishning xorijiy tajribalari va ulardan foydalanish yo'llari.....	613
Mamasoatov Dilshod Ravshanovich	
O'zbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarini tashkil qilinishining hozirgi holati va muammolari	621
Nutfulloev Tolib G'olib o'g'li	
Mehnat bozorida raqamli texnologiyalardan foydalanish metodologiyasini takomillashtirish	627
Maxammadiyev M. M.	
Ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish sharoitida mahsulot tannarxini optimallashtirish asoslari.....	632
Narzullayeva Gulchehra Salimovna	
Elektron pullarni rivojlantirish yo'llari	636
Rustamov Maqsud Suvonqulovich, Egamberganov Mirzabek Odilbek o'g'li	
Загрязнение окружающей среды в Узбекистане: проблемы, причины и пути решения	644
Ишонкулова Феруза Асатовна, Шукуров Тимур Умидович	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida tijorat banklarini transformatsiyalash modeli orqali takomillashtirish	649
Norov Akmal Ruzimamatovich, Norova Nozima Nabiyeвна	
Land Tax Received From Individuals and its Share in the Budget of the Republic of Uzbekistan	656
Hakimov Feruz Khurshid ugli	
O'zbekistonda "yashil" iqtisodiyot va iqlim o'zgarishi bilan bog'liq xarajatlar tahlili.....	659
Isaxonova Ruxshona Muzaffar qizi, Sharapova Mashxura Azadovna	
Qurilish xizmatlari ma'lumotlar tizimini takomillashtirish imkoniyatlari.....	665
Nurfayziyev Zayniddin Boymurodovich, Nurfayziyev Elyor Zayniddinovich	
Ipotekali kreditlashni rivojlantirishning xorijiy davlatlar tajribasi va uni O'zbekistonda tatbiq etish yo'llari	670
Turdiyev Shaxriddin Erxonovich	
Suv resurslaridan foydalanishda xorij tajribalari	675
Berdiyev Anvar Abdivaliyevich	
Auditda yetarli va mos dalillarni to'plash tartibi	681
Meliyev Isroil Ismoilovich	
"Yashil" iqtisodiyot konsepsiyasining shakllanishi va rivojlanishi.....	686
Urunbayev Saparbek Samatovich	
Uy-joy fondini boshqarish samaradorligini oshirishning ustuvor yo'nalishlari.....	692
Xolmuradov Raxmatilla Ne'matillaevich	
O'zbekiston mahsulotlarining tashqi bozordagi raqobatbardoshligi xususiyatlari va onlayn platformalar.....	699
Baymuradov Shoxrux Maxmudovich	
Factors affecting investment attractiveness in the global investment landscape.....	704
Otaboev Akhmed Makhsudbek o'g'li, Juliana Juliana, Fazliddin Nasriddinov	

Xalqaro migratsiyaning O'zbekiston mehnat bozori va inson kapitaliga ta'siri.....	709
Tilabova Kumush Farhod qizi	
Анализ и оценка естественного освещения помещений образовательных учреждений.....	714
Пирмухамедова Шахноза	
Актуальные вопросы укрепления доверия населения к банковской системы Республики Узбекистан...	719
Рузибоева Нилуфар Тулкин кизи	
Методические подходы к формированию механизмов стратегического управления развитием химической отрасли.....	725
Бибутова Шахло Саъдуллаевна	
Iqtisodiyotni rivojlantirishda erkin iqtisodiy zonalarini tashkil etishning afzalliklari va muammolari	730
Axmedova Dilbar Buronovna	
Natijaga yo'naltirilgan budjetlashtirishda sog'liqni saqlash muassasalarini moliyalashtirishning mohiyati.....	734
Ishmanova Diana Nurmamadovna	
Oziq-ovqat sanoatini tashkiliy-iqtisodiy jihatdan rivojlanti-rishning nazariy asoslari	737
Muxtorova Madina Azamat qizi	
Ipoteka kreditlari sohasidagi islohotlar va kelajakdagi istiqbollar.....	741
A'zamxo'jayeva Nihola Sulaymon qizi	
Sanoat ishlab chiqarish tizimining investitsion xususiyatlari	746
Yodgorova Xalima To'liqinovna	
Budjet ijrosini samarali ta'minlashda davlat xaridlarining ahamiyati.....	752
Sholdarov Dilshod Azimiddin o'g'li, Fayzullayeva Zilola Ravshanovna	
Aholi sog'ligi – milliy boylikning tarkibi va jamiyat taraqqiyotining muhim shartidir.....	763
Djumabayeva Shaira Xalillayevna	
Moliyaviy hisobotlarning xalqaro standartlari: hisob siyosati.....	769
Rizayev Nurbek Kodirovich, Mamatova Charos Shavkiddinovna	
Milliy iqtisodiyotni rivojlantirishda investitsion muhitning o'rni	778
Valiyeva Sayyora Xushbaqovna	
Davlat ishtirokidagi korxonalarda korporativ ijtimoiy mas'uliyat ("Rossiya temir yo'llari" OAJ misolida).....	784
Xidirova Marg'uba Rustamovna, Saidqulov Avazbek Botirqul o'g'li	
Raqamli transformatsiyaning O'zbekistonning investitsion jozibadorligiga ta'siri.....	790
Saitkamolov Muxammadxo'ja Sobirxo'ja o'g'li, Markabayeva Jansaya Aybek qizi	

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA BOSHQARUV TIZIMINING XUSUSIYATLARI

Iroda Majidova

TDIU, "Raqamli iqtisodiyot" kafedrası dotsenti

Annotatsiya: Maqolada O'zbekistonda rivojlanayotgan raqamli iqtisodiyot sharoitida innovatsion boshqaruvning konseptual asoslari tadqiq etiladi, uning mamlakat taraqqiyoti sharoitidagi muammolari va yechimlari, muhim yo'nalishlari talqin etiladi. Raqamli iqtisodiyot sharoitida boshqaruv tizimining xususiyatlari, jumladan, respublikada innovatsion boshqaruv muammolari o'rganilgan, raqamli iqtisodiyot sharoitida boshqaruvni rivojlantirishning samarali yo'llari tadqiq etilgan hamda undan respublikada samarali foydalanish bo'yicha xulosalar berilgan.

Kalit so'zlar: innovatsiya, innovatsion iqtisodiyot, raqamli iqtisodiyot, innovatsion boshqaruv, INDUSTRY 4.0, boshqaruv tizimi, texnologik rivojlanish ko'rsatkichlari, qayta ishlash sanoati.

Abstract: The article examines the conceptual foundations of innovative management in the conditions of the developing digital economy in Uzbekistan, interprets its problems and solutions, important directions in the conditions of the country's development. Features of the management system in the conditions of the digital economy, including the problems of innovative management in the republic; Effective ways of developing management in the digital economy are researched and conclusions are given on its effective use in the republic.

Key words: innovation, innovative economy, digital economy, innovative management, INDUSTRY 4.0, management system, indicators of technological development, processing industry.

Аннотация: В статье рассматриваются концептуальные основы инновационного менеджмента в условиях развивающейся цифровой экономики Узбекистана, трактуются его проблемы и пути решения, важные направления в условиях развития страны. Особенности системы управления в условиях цифровой экономики, в том числе проблемы инновационного менеджмента в республике; исследованы эффективные пути развития управления в условиях цифровой экономики и сделаны выводы по его эффективному использованию в республике.

Ключевые слова: инновации, инновационная экономика, цифровая экономика, инновационный менеджмент, INDUSTRY 4.0, система управления, показатели технологического развития, перерабатывающая промышленность.

KIRISH

Dunyo iqtisodiyotning barcha tarmoqlari va tarmoqlariga ta'sir ko'rsatadigan keng ko'lamli raqamli transformatsiya jarayonlari o'z o'rnini topmoqda. Raqamli iqtisodiyotning transformatsiyasi sharoitida innovatsion jarayonlarni boshqarishni o'rganish bir necha sabablarga dolzarbdir, bu birinchi navbatda jahonda yuz berayotgan global iqtisodiy o'zgarishlar, yana biri bu har qanday sohaning raqamlashtirish bilan bog'liq xodisalardir. Globallashuv sharoitida innovatsiyalarni boshqarish bu raqamlashtirish imkoniyatlaridan foydalanishning asosiy vositasi sifatida qaramoqda. The Digital Economy and Society Index ma'lumotlariga ko'ra Yevropa iqtisodiyotni raqamli transformatsiyasini qo'llab-quvvatlashi uchun 2021-yilda 127 milliard yevro ajratilgan. Yevropa uchun mazkur xarajatlar yuqori darajadagi summani tashkil etib, ular Ittifoqda raqamli texnologiyalarni joriy etishni tezlashtirishga qaratilgan islohot va investitsiyalarni ta'minlaydi. Shu bilan birga Yevropa Ittifoqiga a'zo davlatlar Tiklanish va chidamlilik (RRF) mablag'larini o'rtacha 26 foizini raqamli transformatsiyaga ajratadilar, bu majburiy 20 foizlik chegaradan yuqoridir ^[1].

O'zbekiston so'nggi yillarda o'z iqtisodiyotini raqamlashtirish borasida chora-tadbirlarni amalga oshirmoqda, jumladan birinchi qadamlar O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi PF-4947-sonli O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi"gi Farmonda aks etgan ^[2]. Unda iqtisodiyotda davlat boshqaruvini kamaytirish, "Elektron hukumat" tizimini rivojlantirish bo'yicha mas-

alalar quyilib, davlat va boshqaruv sektorlarning o'zaro foydali jihatlari ko'rib o'tilgan. Keyingi navbatda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son "2022-2026-yillarga mo'ljallangan yangi O'zbekistonning Taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni bugungi kundagi innovatsion boshqaruv tizimini modernizatsiyalash masalalarini qamrab oldi [3]. Jumladan, mazkur farmonning 6-maqsadida "xususiy sektorga o'tkaziladigan ayrim davlat funksiyalari sonini 3 barobarga oshirish, davlat-xususiy sheriklikni kengaytirish hamda raqamli texnologiyalarni keng joriy etish" vazifasi quyilgan.

MAVZUGA OID ADABIYOTLARNING TAHLILI

Raqamli iqtisodiyot sharoitida innovatsion boshqaruvning umumnazariy asoslari va rivojlantirish masalalari ko'plab xorijlik olimlar tomonidan yoritilgan. Jumladan, birlamchi fikrlar Y.Shumpeter, R.Akoff, R.Druker, D.Klark, L.Mizes, F.Xayek [4] kabi olimlar tomonidan o'rganilgan.

Zamonaviy xorij olimlaridan P.Adderson, L.Mattsson, S.Movin, M.Maxring, R.Teigland, K.Vennberg, Ye.Bryunjolfsson, B.Kaxin [5] tomonidan raqamli transformatsiya sharoitlari va innovatsion boshqaruv yo'nalishlari tahlil qilingan. MDH mamlakatlari olimlaridan A.M. Muxamedyarov, R.Fatxutdinov, V.Medinskiy, L.Sharshuk [6] va boshqalar ishlarida innovatsion boshqarishning ilmiy-nazariy hamda amaliy asoslari tadqiq etilgan.

O'zbekistonda raqamli transformatsiya sharoitida innovatsion boshqaruv masalalari A.Rasulev, R.Alimov, A.Kadirov, Sh.Zaynutdinov, E.Maxmudova, F.Ergashev, K.Raximov, A.Sa'dullayev, T.Parpiyevlar [7] tomonidan ilmiy tadqiqot ishlari olib borilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot davomida korxonalar bankrotlik risklarini baholash uchun mavjud modellar tahlili o'tkazildi unda guruhlash, taqqoslama tahlil, statistik tahlil kabi metodlardan foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Xalqaro iqtisodiy integratsiya sharoitida axborot texnologiyalari resurslarini yaratish XIX-asr oxiridan boshlandi. Bugungi kunda ushbu texnologik tarmoq har bir milliy iqtisodiyot uchun asosiy ustun hisoblanadi. Buning sababi shundaki, jahon iqtisodiyotining muvaffaqiyatli rivojlanishi zamonaviy axborot texnologiyalari platformasini talab qiladi.

Biznes yuritish uchun qulay muhitni shakllantirishga, shuningdek, turli axborot va tahliliy materiallardan foydalanishga xizmat qiluvchi axborot texnologiyalari vositalari sohasidagi taraqqiyot 65 ta yirik ma'lumotlar bazasi mavjudligi hisobiga ta'minlanmoqda.

Zamonaviy biznes amaliyoti shuni ko'rsatadiki, samarali boshqaruv mexanizmlaridan foydalanmaydigan kompaniyalar bozorda muvaffaqiyatli raqobatlasha olmaydi. Bizning fikrimizcha, o'zgaruvchan bozor sharoitlariga moslashish usullari va strategiyalari nazariy va uslubiy jihatdan o'zgarishi buning asosiy sabablaridan biridir.

Bozor har bir korxonadan tegishli maqsadlarni belgilashi va ularga erishish vositalarini tanlash bilan bog'liq qarorlar qabul qilishni talab qiladi, chunki korxonalar doimo tashqi muhit ta'sirida bo'lib, unga qayta aloqa orqali moslashishi kerak. Iqtisodiyotni boshqarish tizimi o'zaro bog'langan ko'plab elementlardan iborat bo'lib, ularning har biri umumiy natijaga ma'lum ta'sir ko'rsatadi. Elementlarning ta'siri alohida emas, balki yig'indisida ta'sir yaratishi boshqaruv tizimi va uning tarkibiy qismlarini tizimli yondashuv asosida o'rganishni taqozo etadi.

Boshqaruvning iqtisodiy, tashkiliy, texnik, texnologik, ijtimoiy va psixologik jihatlari o'zaro bog'liq holda ko'rib chiqiladi. Innovatsion boshqaruv tizimini zamonaviy boshqaruvning umume'tirof etilgan funksiyalariga o'xshash muayyan bosqichlarda muayyan funksiyalarni bajarish majmuasi sifatida ifodalash mumkin (1-rasm).

1-rasmdagi jarayonni quyidagi mantiqiy ketma-ketlikdagi bosqichlar ko'rinishida tasavvur qilish mumkin:

- "korxonani barqaror rivojlantirishining talab darajasiga erishishni rejalashtirish;
- tizim faoliyatini tashkil etish;
- boshqarish jarayoni ishtirokchilari faoliyatini muvofiqlashtirish;
- rag'batlantirish – boshqarish jarayoniga jalb etilgan xodimlar mehnatini rag'batlantirishni nazarda tutadi;
- boshqaruv tizimi faoliyatini nazorat qilish va uning samaradorligini tahlil qilish".

Boshqaruv faoliyatining samaradorligi ko'p jihatdan butun tizimning ishlash sifatiga bog'liq. Shuning uchun ham boshqaruvchining ham, boshqariladigan obyektning ham manfaatlari, muammolari, maqsad va vazifalarini to'g'ri aniqlash boshqaruvning samarali amalga oshirilishini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega.

Boshqaruv tizimining samaradorligini takomillashtirmasdan oshirish quyidagi sabablarga ko'ra mumkin emas:

- “yangi bozorda eski tashkiliy shakllardan foydalanish samarasiz bo'lib qolishi mumkin;
- tashkiliy mexanizmini takomillashtirish kompleks yondashuvni talab qiladi, lekin uning texnik komponenti har doim ham tashkiliy jihatlar bilan etarli darajada bog'liq emas;
- tizimni tashkil etish faqat to'plangan tajribaga emas, balki tashkiliy loyihalashning ilmiy usullariga asoslanishi kerak;
- boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish va yangi tashkiliy tuzilmalarni shakllantirish boshqaruv xodimlarining professional darajasini mos ravishda oshirishni talab qiladi.

1-rasm: Korxona boshqaruv tizimida boshqaruvning funksiyalari

O'zbekiston 2022–2026-yillar davomida taraqqiyot strategiyasini ta'minlash maqsadida bir qator hujjatlar, jumladan O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2023-yil 10-maydagi 194-son qarori bilan yuqori texnologiyali ishlab chiqarish jarayonini shakllantirish va yuritish tartibi to'g'risidagi nizomni qabul qildi. Unga ko'ra “Respublika elektrotexnika sanoatida yuqori texnologiyali ishlab chiqarishlarni rivojlantirish, ushbu jarayonni joriy etgan elektrotexnika korxonalarining ro'yxatini shakllantirish va yuritish hamda shu orqali mis xomashyosidan yangi turdagi yuqori qo'shilgan qiymatli mahsulotlarni ishlab chiqarish va eksport hajmini yanada oshirish maqsad” qilib olindi [8]. Iqtisodiyot tarmoqlarini rivojlantirishni rag'batlantirish maqsadida yuqori texnologiyali ishlab chiqarishni joriy qiluvchi korxonalar faoliyatini rag'batlantirish, shuningdek, mis mahsulotlari eksporti hajmini oshirish masalalari mamlakatimizda belgilab quyildi.

Hozirda raqamli texnologiyalarga, jismoniy va raqamli ishlab chiqarishni birlashtirishga qaratilgan kiber-jismoniy ishlab chiqarish tizimlariga asoslangan INDUSTRY 4.0 ishlab chiqilmoqda. U mahsulot va xizmatlar uchun qiymat zanjirlarini raqamlashtirish va integratsiyani o'z ichiga oladi. 2021-yilda INDUSTRY 4.0 yechimlari global bozori 71,7 milliard dollarni tashkil etdi va yiliga taxminan 17 foizga o'smoqda.

Mamlakatimizda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning iqtisodiyot tarmoqlaridagi asosiy ko'rsatkichlari hajmiga qaraydigan bo'lsak, sanoat 2000-yilda 244 tani, 2010-yilda 10132,9 tani, 2015-yilda 39643,5 tani tashkil etgan bo'lsa, 2023-yil 3 kvartiliga kelib 119088,5 tani tashkil etdi, ya'ni deyarli 23 yil davomida 488 barobarga o'sish kuzatildi. Bu degani mamlakatimizda yuqoritexnologiyali ishlab chiqarishga iqtisodiyotimizda muhim o'rin ajratilganidadir. Sanoatning umumiy tarmoqdagi ulushi ham yildan yilga ko'tarilib, 2023-yil 3 kvartiliga 51,2 foizni (2023-yil 3 kvartili ma'lumotlariga ko'ra) tashkil etmoqda. Bu bizga quyidagi xulosalarni chiqarishga sabab bo'ladi:

- bu sanoatning boshqa tarmoqlarga nisbatan iqtisodiyotda muhim o'rin tutishini ko'rsatadi;
- ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirish va optimallashtirishning yuqori darajasi, shuningdek, ishlab chiqarishning sezilarli hajmlari haqida gapiradi;
- sanoat mahsulotlari sifati, ishlab chiqarish hajmi va mehnat unumdorligi oshib borayotganini ko'rsatadi;
- raqamli iqtisodiyotning asosini tashkil etuvchi innovatsiyalar ushbu sohaga faol joriy etilganligini tasdiqlaydi;
- sanoatning raqamli transformatsiyasi orqali xarajatlarni kamaytirishga erishishni aks ettiradi.

Bizning tahlilimiz uchun uchun yuqori texnologiyali ishlab chiqarishni iqtisodiyotdagi foiz darajasini ham ko'rib o'tishimiz lozim (1-jadval).

1-jadval: Iqtisodiyotning texnologik rivojlanish ko'rsatkichlari (foizda) ^[9]

Ko'rsatkichlar	Yillar				2019-yilga nisbatan o'zgarish
	2019	2020	2021	2022	
Iqtisodiyotning yuqoritehnologiyali (shu jumladan o'rta texnologiyali (yuqori darajagi)) va ilm talab qiladigan tarmoqlarining YAIMdagi ulushi	22,9	23,7	23,5	25,7	2,8
Iqtisodiyotning yuqoritehnologiyali va ilm talab qiladigan tarmoqlarining YAIMdagi ulushi	19,3	20,6	20,5	22,4	3,1
Yuqori texnologiyali ishlab chiqarishning ishlab chiqaradigan sanoat qo'shilgan qiymatidagi ulushi	1,9	2,1	2,8	2,3	0,4

1-jadvalni tahlil qiladigan bo'lsak, mamlakatimizda mazkur yo'nalishda korxonalarimizda ish olib borilayotganligidan dalolat bermoqda, jumladan, iqtisodiyotning yuqoritehnologiyali va ilm talab qiladigan tarmoqlar va yuqoritehnologiyali (shu jumladan o'rta texnologiyali (yuqori darajagi)) va ilm talab qiladigan tarmoqlarga nisbatan ahamiyat kuchaytirilgan. Ularda uch yil davomida o'sish mos ravishda 2,8 va 3,1 foizni tashkil etdi. Yuqori texnologiyali ishlab chiqarishning ishlab chiqaradigan sanoat qo'shilgan qiymatidagi ulushi ko'tarilish darajasi azgina og'irroq masaladir, chunki bu mamlakatda olimlar tomonidan yuqori texnologiyali mahsulotlarni yaratishni talab qiladi.

Bundan tashqari, ishlab chiqarish biznes-jarayonlarini raqamlashtirish orqali mahsulotlarni diversifikatsiyalash hamda bozorga tezroq chiqishga yordam beradi va yuqori daromad keltiradi. AKT ning ishlab chiqarish sanoatida joriy etilishi ishlab chiqarishdagi xatolarni dastlabki bosqichda aniqlashga yordam beradi, bu esa o'z navbatida shikoyatlar sonini kamaytiradi.

O'zbekistonda yuqori texnologiyali sanoat tarmoqlaridan biri quyosh va shamol energiyasini ishlab chiqarishdir. Mamlakatda qayta tiklanadigan energetika sohasida loyihalar faol amalga oshirilmoqda, quyosh va shamol elektr stansiyalari qurilmoqda.

Mamlakatimizda yuqori texnologik va o'rta texnologik qayta ishlash sanoatining ishlab chiqarilishini tahlil qiladigan bo'lsak, quyidagi ko'rsatkichlarni olamiz (2-jadval).

2-jadval: Yuqori texnologik va o'rta texnologik qayta ishlash sanoatining ishlab chiqarish indeksi ^[9]

Ko'rsatkichlar	Yillar			
	2019	2020	2021	2022
Yuqori texnologiyali faoliyat turlari	120,2	143,1	141,3	87,6
Asoosiy farmatevtika mahsulotlari va preparatlarini ishlab chiqarish	108,5	118,9	144,5	89,9
Kompyuter, elektron va optik mahsulotlar ishlab chiqarish	142,8	172,0	138,4	85,8
Kimyo mahsulotlari ishlab chiqarish	108,8	103,9	100,8	110,5
O'rta texnologiyali ishlab chiqarish (yuqori darajadagi)	102,3	107,6	107,0	98,1

Elektr uskunalar ishlab chiqarish	107,5	110,1	93,0	106,0
Boshqa toifalarga kiritilmagan mashina va uskunalar ishlab chiqarish	90,7	94,7	97,0	106,0
Avtotransport vositalari, treylerlar, yuqori pritseplar ishlab chiqarish	121,0	99,4	94,8	137,8
Boshqa transport uskunalari ishlab chiqarish	120,7	102,5	108,8	105,4

2-jadval ma'lumotlaridan ko'rinib turibdiki, 2020 va 2021-yili yuqori texnologiyali faoliyat turlarini o'sishi kuzatildi, buning asosiy sababi Covid-19 pandemiyasi davrida texnologiyalarni yaratishda ilm-fan o'rni muhim ekanligi tushunib yetildi. Mazkur davrda ilm-fanga davlat va korxonalar tomonidan ko'proq mablag' ajratilganligi va ilmiy ishlar to'g'ri tashkil etilib samaradorlik natijasini berganligidir. 2022-yilda o'g'it tayyorlash va logistika tizimini yaxshilash yo'nalishi belgilanib, kimyo mahsulotlari va avtotransport vositalari, treylerlar, yuqori pritseplar ishlab chiqarish darajasini ko'tarishga qaratildi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'zbekistonda raqamli iqtisodiyot transformatsiyasi sharoitida innovatsion boshqaruv tizimini tahlil qilishda quyidagi xulosalar olindi:

1. Jamiyatda iqtisodiy-ijtimoiy taraqqiyotni ta'minlovchi rejalarni shakllantirish, iqtisodiyotning har bir sohasini rivojlantirishning kompleks strategiyasini yaratish, mavjud muammolarni hal etishga qaratilgan oqilona faoliyatni amalga oshirishda texnologiyalarga ustuvor ahamiyat qaratilmoqda. Shunday sharoitda ilg'or ijtimoiy-madaniy texnologiyalardan faol foydalanish davlat, jamiyat va shaxs rivojiga xizmat qiladi.
2. Zamonaviy innovatsion boshqaruv nazariyalarida qo'yidagi yo'nalishlar o'z o'rniga ega: innovatsion qobiliyat nazariyasi, innovatsion muhit nazariyasi, innovatsion tarmoq nazariyasi, Triple Helix nazariyasi, ochiq innovatsiyalar nazariyasi. Bu nazariyalar bugungi kunda korxonalarda (davlat, tashkilot, jamiyatda) o'z samaradorligini yaxshilash uchun soha mutaxassisligi va innovatsiya manbalaridan foydalanish mumkinligini isbotlashdi.
3. O'zbekiston o'z islohotlari doirasida iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshirishning asosiy vazifasi deb olgan. U ishlab chiqarishni rivojlantirishda texnologik yutuq imkonini beruvchi iqtisodiy faoliyatning barcha sohalarida amalga oshirish va joriy etishdan iborat. O'zbekistonda innovatsion faollik, asosan, fan-texnika taraqqiyotining rivojlanishi, xo'jalik yurituvchi subyektlarni tashkil etish va ularni boshqarish shakllari va usullarining o'zgarishi hisobiga sezilarli darajada oshib bormoqda.
4. O'zbekiston 2022-2026-yillar davomida taraqqiyot strategiyasini ta'minlash maqsadida bir qator hujjatlar, jumladan O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2023-yil 10-maydagi 194-son qarori bilan yuqori texnologiyali ishlab chiqarish jarayonini shakllantirish va yuritish tartibi to'g'risidagi nizomni qabul qildi. Unga ko'ra "Respublika elektrotexnika sanoatida yuqori texnologiyali ishlab chiqarishlarni rivojlantirish, ushbu jarayonni joriy etgan elektrotexnika korxonalarining ro'yxatini shakllantirish va yuritish hamda shu orqali mis xomashyosidan yangi turdagi yuqori qo'shilgan qiymatli mahsulotlarni ishlab chiqarish va eksport hajmini yanada oshirish maqsad qilib" olindi. Bu bilan iqtisodiyot tarmoqlarini rag'batlantiruvchi turi sifatida yuqori texnologiyali ishlab chiqarish jarayonini joriy etgan tarmoq korxonalar olindi hamda mis mahsulotlari eksporti hajmlari va geografiyasini oshirish masalalari o'rta qo'yildi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Digital Economy and Society Index (DESI) 2022. Thematic chapters. R. 12.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi PF-4947-sonli O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi"gi Farmoni.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son "2022–2026-yillarga mo'ljallangan yangi O'zbekistonning Taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni.
4. Шумпетер Й. История экономического анализа Архивная копия от 8 декабря 2015 на Wayback Machine; Акоф Р. Планирование в больших экономических системах = A Concept of Corporate Planning. / Пер. с англ. Г. Б. Рубальского. Под ред. И. А. Ушакова. – М.: Советское радио, 1972. – 223 с.; Питер Друкер. Классические работы по менеджменту = Classic Drucker. – М.: "Альпина Бизнес Букс", 2008. – С. 220.; Кларк Дж.Б. Распределение богатства. С. 34–35.; Мизес Л. Человеческая деятельность: трактат по экономической теории (Human Action: A Treatise of Economics, 1949); Хайек Ф. А. Использование знания в обществе // American Economic Review, XXXV, No. 4 (September, 1945), pp. 519-30.

5. Andersson P., Mattsson L. (2015). Service innovations enabled by the 'internet of things'. IMP Journal, vol. 9, issue 1, pp. 85–106.; Andersson P., Movin S., Mähring M., Teigland R., Wennberg K. (Eds.). (2018). Managing digital transformation. Stockholm School of Economics Institute for Research (SIR), Sweden; Brynjolfsson E., Kahin B. (Eds.). (2002). Understanding the digital economy. Cambridge, MA: Massachusetts Institute of Technology.
6. Мухамеъръяров А. Инновационный менеджмент. Учебное пособие. – М.: ИНФРА М. 2004. – С.127.; Фатхутдинов Р. Инновационный менеджмент. – М.: Бизнес школа Интел-Синтез, 1998. – С.599.; Медынский В.Г., Шаршук Л.Г. Инновационное предпринимательство. – М.: ИНФРА-М. 1997. – С.237.
7. Расулев А., Алимов Р. Стимулирование инновационной активности в экономике.// Общество и экономика. – М.: 2007. №5-6.; Кадилова А.М. Формирование национальной инновационной системы в условиях углубления экономических реформ. Актуальные проблемы развития инновационной деятельности. Сборник научных трудов международной конференции. Т.: 2008. С.19-21.; Зайнутдинов Ш.Н. Инновационный менеджмент. – Т.: Академия. 2006. – С.267; Оценка эффективности управления экономикой. Под.ред. Ш.Н.Зайнутдинова, Э.Х.Махмудова. – Т.: ТГЭУ, 2008. – С.321.; Эргашев Ф., Рахимова К., Саъдуллаев А., Парпиев Т. Инновационный менеджмент. Дарслик. – Т.: Академия, 2005. – Б.90.
8. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2023-yil 10-maydagi 194-son "Yuqori texnologiyali ishlab chiqarish jarayonini joriy etgan elektrotexnika sanoati korxonalarining ro'yxatini shakllantirish va yuritish tartibi to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqida"gi qarori.
9. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi statistika agentligi. O'zbekistonda ilm-fan va innovatsion faoliyat. T.: 2023.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 3

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.